

ZICHTBAAR, HOORBAAR, WELKOM

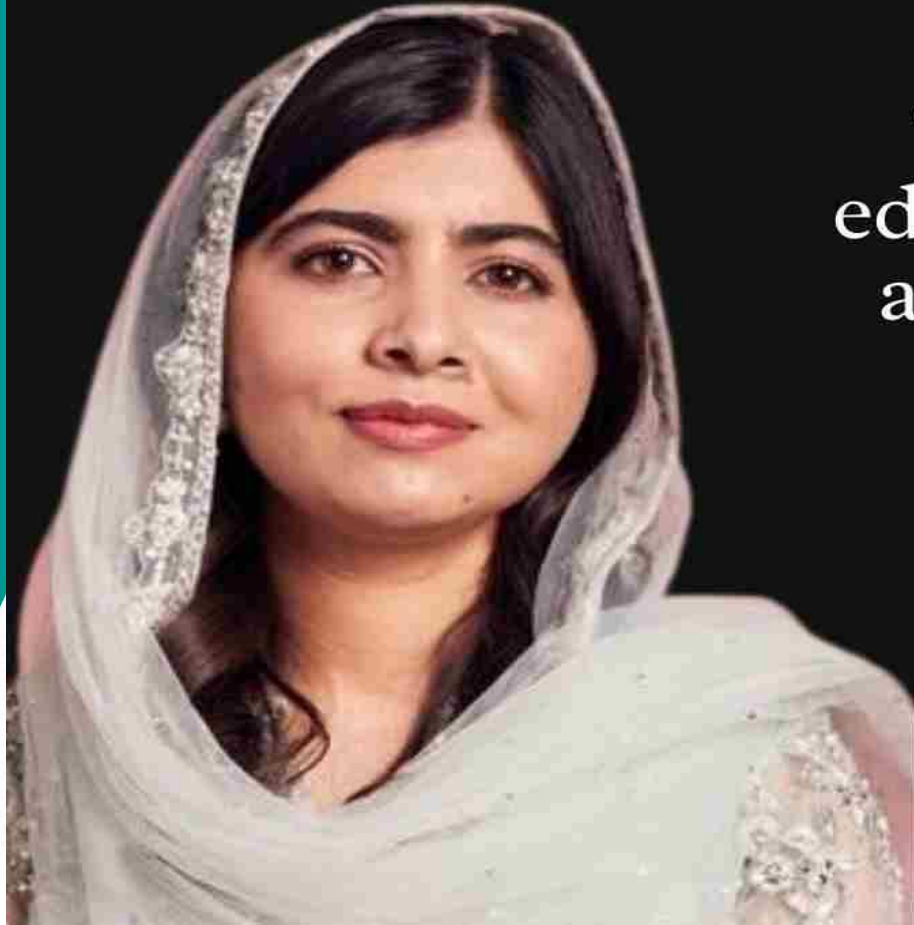
De kracht van inclusie &
schoolaanwezigheid

Amstel & Meerdag 2025

SPREKER

Linda Veringa & Dorine Rings

Basisschool De Ark in Heemstede (WijWijzer)

“All I want is an
education, and I am
afraid of no one.”

— Malala Yousafzai

SOMETHINKOFVALUE

Recht op onderwijs: art. 28 Kinderrechtenverdrag
(VN, 20 november 1989).

Aantal thuiszitters is toegenomen.

Aantal verwijzingen neemt toe, uitstroom naar
regulier onderwijs neemt af.

Het Nederlands onderwijssysteem voldoet niet aan
artikel 28.

Van passend naar inclusiever onderwijs

- Ervaring Linda (SBO) en expertise in school (IB, LK, HB).
- Studiereis New York(community), Canada (belonging), Zuid-Afrika (Ubuntu).
- Ervaringen in de school, expertise & betrokken team.
- Verwachtingen/spanningen bij ouders.
- Werkdruk leerkrachten, handelingsverlegen.
- Verharding maatschappij: individualisering, segregatie, polarisatie.

2035

De overheid streeft ernaar dat alle scholen in het funderend onderwijs in 2035 werken aan inclusief onderwijs, en een belangrijk deel biedt in 2035 inclusief onderwijs (*werkagenda 'route naar inclusief onderwijs 2035'*).

Definitie inclusief onderwijs:

Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren.

Doelen van De Ark

De Ark biedt ruimte voor thuis nabij onderwijs, geen enkel kind zit thuis.

De Ark heeft géén apart SBO klasje in de school, wel expertise en samenwerken.

De Ark ontwikkelt een positief perspectief op inclusief onderwijs.

De Ark heeft voldoende ondersteuning, materialen en ruimte.

De Ark is in staat om als school de context van ons onderwijs aan te passen (het zit niet in jou, maar in de context, Bert Wiene).

De Ark heeft een cultuur waarin iedereen zich verbonden, betrokken en gerespecteerd voelt (inclusie, gelijkheid en diversiteit).

Wat is er nodig?

Heel goed lesgeven, een professioneel team.

Structuur, voorspelbaarheid en rust in de school: zo doen we het hier (routines, ondersteuningsplan). Maar óók flexibel.

Visie op inclusief onderwijs, gedragen door het hele team: wat kan wel ipv dit kunnen we niet.

Een rustige ruimte .

Minimaal 1 FTE voor een co-teacher inclusief onderwijs (gedragsspecialist, specialist SO/SBO).

Zie 10 pijlers / bouwstenen Heemsteeds Ark model.

Inclusief onderwijs op De Ark in 2025

1. Visie op inclusief onderwijs: Iedereen is welkom!
2. Uitdragen kernwaarden: samen, diversiteit, gelijkheid en kansengelijkheid.
3. Co-teacher inclusief onderwijs.
4. Professioneel team, veel expertise, goed onderwijs.
5. Brede spreiding.
6. Co-teacher begeleidt 8 a 10 leerlingen en groepsleerkrachten.
7. Normaliseren is het uitgangspunt, de groep is de norm.
8. Voorspelbaarheid en rust in de school.
9. Een rijke & voorspelbare leeromgeving, waarin ieder kind zich kan ontwikkelen, gelijke kansen heeft, zich gezien voelt en zichzelf herkent.
10. Een duidelijk ondersteuningsplan.

De Ark in beeld

OP WEG NAAR INCLUSIEVER ONDERWIJS

(VOLGENS HET HEEMSTEEDSE ARKMODEL)

1

VISIE & KERNWAARDEN

'Thuis nabij' - onderwijs is het uitgangspunt op De Ark: iedereen is welkom! Daarmee wil De Ark aansluiten bij het verdrag voor de rechten van het kind. Het startpunt van inclusiever onderwijs is gelegen in een door het team gedragen visie op inclusief onderwijs. Kernwaarden: diversiteit, vriendelijkheid, verbinding en vertrouwen.

2

VOORSPELBAARHEID

Om inclusiever onderwijs te kunnen geven, is het noodzakelijk dat alle routines schoolbreed hetzelfde en voorspelbaar zijn. Dit zorgt voor rust en overzicht in de school en vergroot het werkgeheugen bij leerlingen. Externaliserend gedrag neemt af.

3

VERBINDEND LESGEVEN

Verbindend lesgeven gaat uit van de relatie: ken het kind bij naam, ken hun achtergrond, ken hun talent! We stellen grenzen zonder dwang of dreiging. Zorg voor duidelijke gedragsafspraken en consequenties. Een goede relatie is daarbij de weg. Het hele team kent elkaars leerlingen en we spreken alle leerlingen aan indien nodig.

4

CO-TEACHER

We werken met co-teachers. De co-teacher draagt mede zorg voor een aantal individuele leerlingen (en hun ouders) en staat naast de leerkracht. In deze driehoek is de co-teacher als een soort smeermiddel en zorgt voor balans in de groep waar het spannend wordt.

5

UDL

In ons model naar inclusiever onderwijs gaan we uit van de groep. Ieder kind hoort erbij, ongeacht de onderwijsbehoefte. In de groepen worden zoveel mogelijk lessen gegeven waarvan alle leerlingen kunnen profiteren. Ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats in de klas.

6

INCLUSIEF GEBOUW

De school beschikt over een prikkelarme ruimte waarin leerlingen die daar behoefte aan hebben zich kunnen terugtrekken. Of waar ze een specifieke vorm van (individueel) onderwijs kunnen krijgen. De ruimte is voor alle leerlingen toegankelijk.

Het Heemstedse Ark-model voor inclusief onderwijs gaat uit van **kansengelijkheid**, gebaseerd op 10 pijlers. Deze pijlers komen voort uit onze visie en ons onderwijsconcept passend bij de leerlingenpopulatie van De Ark. De 10 pijlers geven vorm aan ons motto: **“Iedereen is welkom! De Ark is een school waar je samen leert, samen leeft en thuis bent!”**

De 10 pijlers (bouwstenen):

1. Kernwaarden: vriendelijkheid, vertrouwen & verbinding.
2. Verbindend lesgeven & inclusief gedrag.
3. Voorspelbaarheid (klassenmanagement).
4. Differentiatie, UDL & hoge verwachtingen.
5. Sociaal model & context.
6. Co-teachers.
7. Brede ontwikkeling (basisvaardigheden, thematisch, cultuur/natuur, bewegen)
8. Deskundigheid.
9. Teamwork (gedeeld leiderschap).
10. Een inclusief gebouw.

Wat doet de co-teacher?

- Aandacht voor de veiligheid groep.
- Welbevinden en ontwikkeling leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.
- Ontzorgen leerkracht en co-teaching.
- Ouderbegeleiding.
- Contact met jeugdzorg e.a. externen.
- Contact met sbo en so: expertise delen.
- Contact met samenwerkingsverband.

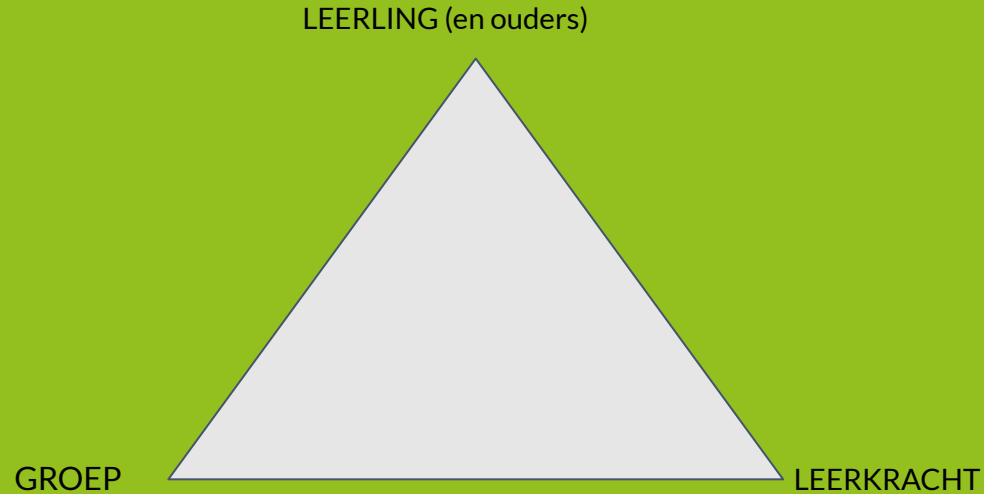
Inclusieve leerkrachten.....

1. ... zien alle leerlingen als hun verantwoordelijkheid.
2. ... omarmen uitdagingen als een leermogelijkheid.
3. ... vermijden denken in 'drie groepen'.
4. ... hebben vertrouwen in het kunnen van hun leerlingen.
5. ... focussen zich op het onderwijzen en ontwikkelen van het individu in afstemming met de omgeving (in plaats van focus op toetsing/prestatie).
6. ... geven "responsief onderwijs" en zijn voorbereid op verrassingen.
7. ... zien gedrag als veranderlijk (en niet als vast gegeven).
8. ... willen leren en ontwikkelen als leraar.
9. ... zien zichzelf als leerlingen van hun leerlingen.
10. ... nemen risico's.

Om welke leerlingen gaat het?

- Tussen regulier en SBO: handelingsverlegen of toch niet?
- Leerlingen met een groot leerpotentieel.
- Dubbel bijzonder.
- Externaliserend gedrag.
- Fysieke/verstandelijke handicap.
- Minder leerpotentieel.

De driehoek in balans

- De co-teacher bevindt zich steeds in de driehoek.

Hoe nu verder?

Verantwoordelijkheid nemen.

Prioriteiten en doelen stellen:

- Strategische beleidsagenda: zet inclusie op 1 (kansengelijkheid)
- Ken iedere thuiszitter/ouders en geef ze zsm een plek
- Faciliteer de scholen

Start morgen met de startkist 'op weg naar inclusiever onderwijs' (volgens het Heemsteeds Arkmodel)

Wees moedig!

Thuis nabij naar school

ORGANISATORISCHE INCLUSIE

Elke school kan ieder kind passend onderwijs bieden

Alle kinderen kunnen naar een school in de eigen **wijk, buurt of stadsdeel**

Elk kind kan **binnen de gemeente** naar school

Ieder kind kan **binnen het samenwerkingsverband** naar een school

Grensverkeer

Van en met elkaar leren

SOCIALE INCLUSIE

Leerlingen zitten **bij elkaar** in de klas en **leren samen**

Leerlingen zitten (**soms**) **bij elkaar in de klas** en worden vaak uit de klas gehaald voor **aparte instructie/ondersteuning**

Leerlingen krijgen **apart les**, maar **ontmoeten** andere kinderen **buiten de les** op school

Leerlingen gaan naar een **aparte school**. Kinderen **ontmoeten elkaar niet** in het reguliere onderwijs

Thuiszitters

Omgaan met verschillen in de klas

DIDACTISCHE INCLUSIE

Het onderwijsprogramma is **flexibel** en sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van **elke leerling**

De school stelt een **uitgebreid extra aanbod** beschikbaar en voor **sommige leerlingen** is een eigen leerlijn mogelijk

De school heeft een **extra aanbod**, zoals RT of een plusklas

Er wordt **gedifferentieerd** op drie niveaugroepen in de klas: laag/midden/hoog

Uniform onderwijsaanbod

Universal Design for Learning

Onderwijsontwerp dat de verschillende talenten en behoeften van studenten ondersteunt.

Theorie

Waarom?

Betrokkenheid

Interesse en motivatie om te leren stimuleer je op verschillende manieren

Affectief netwerk

Wat?

Informatie aanbieden en opnemen

Informatie en instructie bied je lerenden op verschillende manieren aan

Herkenningsnetwerk

Hoe?

Actie en expressie

Lerenden laat je op verschillende manieren opdrachten aanpakken en verworven kennis aantonen

Strategisch netwerk

Richtlijnen

Speel in op verschillende interesses

Stimuleer doorzettingsvermogen

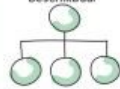
Bied mogelijkheden voor zelfregulatie

Maak informatie waarneembaar voor verschillende zintuigen

Maak informatie zoveel mogelijk tijd- en plaatsafhankelijk beschikbaar

Bied verschillende mogelijkheden om de leerstof te begrijpen

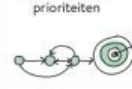
Bied verschillende manieren om actief met de leerstof te werken

Geef de kans om het geleerde verschillend aan te tonen

Stimuleer het stellen en bereiken van doelen en prioriteiten

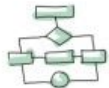

Suggesties

Geef studenten een gevoel van autonomie door ze keuzes te geven

Zorg voor overzicht

Organiseer een 0-meting bij de start

Maak teksten, beelden, notaties en symbolen toegankelijk

Zorg dat relevante informatie van tevoren beschikbaar is

Koppel nieuwe leerstof aan voorkennis door bijvoorbeeld een herkenbaar symbool

Gebruik verschillende werkvormen zoals rollenspel

Toets zowel formatief als summatief

Zorg dat bij de start leerdoelen, activiteiten en evaluatievormen vastliggen

Geef authentieke en persoonlijke opdrachten

Laat studenten elkaar de leerstof uitleggen, bijvoorbeeld via een forum

Coach studenten in hoe ze hun leerdoelen kunnen opstellen

Zorg ervoor dat het lesmateriaal te vergroten en te verkleinen is

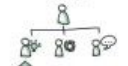
Bied leesstructuur door koppen en opsommingen

Verwijder onnodige afleidingen die niet relevant zijn voor het leerdoel

Laat studenten binnen groepswerk verschillende rollen kiezen

Laat studenten een eigen toetsvorm kiezen

Bied opties voor evaluatie en bijsturing

BEDANKT!

Samenwerkingsverband
Amstelland en de
Meerlanden

Samen
werkings
verband
passend
onderwijs
Haarlemmermeer

AMSTEL
RONDE passend onderwijs